

Listje 6 palcev široko in dolgo, debelo, precej globoko narezano, nektero samo tricapno; cape, stranske saksebi stoječe, razdvojene, končna široka, kratka, topo ošpičena, nekaj grlasta, vse sem ter tje skrivljene; veruge vse razširjene, peteljna zelo tesna, z spodnjimi capami daleč križem pokrita; rob je veliko in topozobčast, gornja stran neravna grbasta, včasih mehurčasta, spodnja volnata; petlja je čez 3 palce dolga, rdečkasta, nekaj volnata in bradovičasta.

Grozd mal, gost, tudi včasih rahel, večidel vejast; recelj kratek, debel; jagodni receljček debel, bradovičast, bunkica rjavo okrožena.

Jagoda drobna, okrogla, žoltozelena, beložolta, žoltorjava, in ob zadnji zrelosti rdečerjava, belonadušena, nekaj rjvonopikasta, rjavobradovičasta, mesnata, aromatično, prijetno in sladko okusna, dvopešknata.

Vrednost. Mali rizlec doma na Renu je zdaj že doleko razširjen, ker je najžlahneja bela trta, nobena druga nima take žlahne dišave. Je rad prav rodovit, malo grozdje vendar ne izda toliko, kolikor druga velika plemena, le zavolj žlahnosti se priporoča. Da pa grozdje prav dozori in svojo dišavo dobi, terja južno ali jugo zahodno toplo lego, in bolj suho, kakor vodeno težko zemljo, v kateri trs gobast postave, peščena mu vendar prav ne služi. Na Štirskem vemo, kder je pošipon dober, tamo tudi rizlec. V cvetju je trpeč, zori pa pozno, zato se grozdje do novembra na trti pusti, zakaj kedar je še zdravo in mesnato, ni prav zrelo, ampak kedar so jagode že mehke, rjave, kakor gnjile, da se mešiček lahko izmuzne, kar na Renskem „žlahno gnjilobo, (Edelfäule) imenujo, takrat je čas grozdje pobrati, še clo zdrave jagode odbrati, druge prezrele ali opolžnjene zmečkati in vino bo sladko, dišavno, aromatično, in pri dobrem oskrbovanju med vsem drugim naj več starost doseže. Sloveče vino, bi rekel prvo na svetu med cvetnimi vini je rizlečko v Renskih vinogradih na Ivanskem in Kamnem vrhu, v Markobrunu, v Rudesheimu itd., pri Vormsu ga imenuje tudi ljube gospe mleko (Liebfrauenmilch), tote baže vino je velike cene, štrtinjak do, in čez 1000 fl.

En oral vinograda lahko daja v dobrih letinah 10 štrtinjakov vina.

Nekteri vinorejci se morda čudijo in težko verjamejo, kakor je v „Slov. Gospodarju“ štev. 12. in 13. priobčeno: Na enem oralu vinograda se zamore 10 štrtinjakov vina pridelavati v dobrih letinah, v naj boljših še več. — Temu se ne čudi niti dvomi, kdor vspešno močno vinograd obdeluje in za gostejo trto mara, ter se je sam prepričal resnice. Al, težko je zares une prepričati, koji vinograd raztrešeno oskrbujejo, in vendar bi radi veliko natrgali. — Celo vinčarjev je veliko, ki z glavo majajo, ko slišijo od tolike obilnosti vinske kapljice na enem oralu! Od kod to? Gotovo le od stare trme in nevednosti. — Nekteri človek si ne da dopovedati magari bi mu v koleno vrtal. Reci mu: Ta trta je močna; nareži ji bika in reznika, kot tramincu in žlahnini; ta še močnejša: daj ji dva bika in en reznik, kot šiponu in habševini; ta pa inace ne rodi, in ji ne škoduje, ter le v les raste: nareži ji dva bika in dva reznika, kjer je prostora jih razpeljati, kot malopridnemu šilharju, izabeli, hrustecu, damaseenki, volovini in sploh modrini veliki; ta pa naj ima dva tri reznike, kot rivček: drobni in vlaški itd. zapomni si ta plemena trt! Gledal te bo. — Povej mu: Moja škoda je, ako ne bo pravo; nebo ti storil, ker ni vaju in drugi tudi tako ne delajo. Povej mu: Drugi tudi toliko ne dajo delati, toliko ne plačujejo, tako in toliko ne gnojijo itd. — Bob si v steno metal. — In ako nisi poleg in trta je že obrezana, ter mu rečeš: Zakaj nisi tako trte rezal, kakor sem ti ukazal? Bo ti odgovoril: Nisem hotel vinograda popačiti, pokaziti, uničiti! — V resnici pa si le nič ni zapomnil, kar mu je vlastnik razlagal. — In če mu le silo narejaš, se ti prisiljen vda z besedami: Pa naj bo lešnjevi grm! — To ga imaš. A pri vsem tem ima viničar sam veliko dobrot; prvič: več tropin, drugič: več kurjave rožjeve; kar bi se pa moralo za vejnik, podlago pri grobanju obrniti; — a vendar se noče vdati: Nevednost je zares draga reč! In kdo jo trpi kot vlastnik sam, ako ima starokopitneža za viničarja. — Še več kvara si pa nareja nevedni posestnik s trmastim nevbogljivim viničarjem, ki le na brzo, vajeno, lahko, brez pameti, zgotvoljeno bodi si kakokoli delo gleda, da ložej po svojih potih hodi, in potem za svoje blago skrbi.

Naj se poskusi na zgoraj omenjeni način trta rezati saj po sepih je najmočnejša najti, in je prostora zadosti bika razpeljati zunaj sepa in mejice; potlej se pa naj razloček prevdarja in presojuje. — Na brajdah to isto s trto narejaš; to je: več bikov ji narežeš. — Kadar bo pa tudi po grabicah veliko močnih trt, se bodo potem gotovo tudi ondi vprecale v obilnej rod: K čemu ti je krava v hlevu, ako je ne molzeš? To isto velja tu. Toda, kdor ne premišljuje prejšnjih sestavkov priobčenih v „Slovenskem Gospodarju“: O vino-reji in izvrstnem vinogradu itd., pa naj raje se starega kopita drži, inace bi se opeknel in slabo zadel niti bi imel grozdja niti lesa. — Prvo je: gnoj; drugo je: gnoj; tretje je: gnoj; ostalo se bo že dalo. (Dalje prihodnjic.)

Domače stvari.

(Resa dobro zdravilo zoper bolezen v gobcu in na parkljih.) Navadna resa (Heidekraut, erica vulgaris) se mora zrezati, k vsakemu pol funtu rese prilijti pint vode, to se mora v precej velikem kotlu tako dolgo kuhati, dokler se polovica vode ne pokuha. Od take resje vode se dava bole-nemu govedu zjutra in zvečer po poliču, mlademu pa le po maselcu, ovcam pa le po kozarcu. Tudi taki živini, ki še ni bolena, katero pa hočeš obvarovati bolezn, se more ta resja voda davati pa vendar nekoliko manj, p. govedom po maselcu, mlajšemu živinčetu tudi menj. Parklji se morajo marljivo in pridno z mrzlo vodo, kateri se tudi lahko pridene nekoliko astramontane, t. j. hribovskih primoškov ali rož sv. Antona, prati. — Se ve da pri hudi bolezn na parkljih je treba še noža, s katerim se odreže, kar se je roga ločilo ali segnjilo.

Molzenje mladih krav. Če hočeš, da ti bodo krave dobre mlekariče je moraš po prvem teletu, kakor naj dalje molzti. Po obilnih skušnjah krave potem ravno v tem času molzti nehajo, v katerem so se po prvem teletenju nehale molzti. Zatoraj molzi krave po prvem teletu 8 mesecev in še dalje, čeravno imajo malo mleka. Pri tem pa jih obilno krmi.

Listne uši odpraviti. Listne uši, koje so mladim sadnim drevesom zlo škodljive, se lahko odpravijo, če se drevesa z mjlnico (zajfnico) poškopijo, ali pa po rosi z apnenim prahom naprašajo. J. Z.

Dopisi.

Od Velike Nedelje 28. avgusta 1867.

(Srenjske čitavnice.) V 14. listu pretečenega leta priporočal je naš rajni časnik „Slovenec“, kako naj bi se po kmetih „Čitavnice“ vstanovile ali vpeljale, namreč naj bi se premožnejši naročevali na slovenske časnike, kupovali dobre produčivne knjige itd. ter prostemu ljudstvu posojevali, in glejte! njegov glas ni bil glas vpijočega v puščavi. Pred nekterimi leti so bile nam „Novice“ edini slovenski časnik, lansko leto dohajala sta k nam dva „Slovenca“, „Novice“. Učiteljski tovarš in „Slovenski prijatelj“, letošnje leto dohajajo Novice dva Slovenska Gospodarja, Učiteljski tovarš, Slovenski prijatelj in dva Slovenska Glasnika, tudi dohajali so štirje „Slovenci“, ktere pa so nam žalibože nasprotniki požrli. Kar se pa družbe sv. Mohora tiče „je družnikov letos 11 več, ko v preteklih letih. Tudi ljube nam „Drobtince“ imajo zmirom več prijateljev. Pretečeno leto bilo je pri nas dve tretjini nemških časnikov, letos je ravno nasproti (kar se tudi v so-sednih farah godi). Zato slovenski rodoljubi! le srčno naprej, da neprijatelj ne bo imel prilike med pšenico ljulko sejati, kakor beremo: kadar so ljudje spali, je prišel sovražnik itd. Nadjam se da bodo od večih strani naši rodoljubi nam „v Slovenskem Gospodarju“ naznanili, kako kaj pri njih naša slovenska reč napreduje, nadjamo se tudi veselih glasov.

Kri „Slovenca“ vroča teče
Za cesarja, vero, dom.
Njeg'vo srce ne trepeče,
Ak' proti sovražni grom.

Kri Slovenca vroča bije
Za pravico ino red,
V ravnopravnosti želeje
Bratovsko ljubezen spet.

Kri Slovenca ne miruje
Če sovražnik mu proti,
Tuje narode spoštuje,
Svoj'ga pa iz sanj budi.

Kri Slovenca bo zgojila
Miroljuben narod svoj,
In „Sloven'jo prerodila,
Bod' vtolažen bratec moj!
Davorin Petek.